

La ciutat dels infants

Francesco Tonucci
Barcelona: Editorial Barcanova, 1997

El llibre que avui recuperem està escrit pel pedagog italià Francesco Tonucci, que va dedicar la seva tasca d'investigació principalment a l'estudi del pensament i el comportament dels infants. Tonucci té una segona cara, que fins i tot és més coneguda, que respon al nom de FRATO, amb què signa les innumerable vinyetes còmiques, amb caràcter pedagògic, que ens ha ofert al llarg de més de quaranta anys i d'entre les quals podem destacar les que recullen els seus llibres *Amb ulls de nen*, *Infant s'hi neix*, *Coses que es poden fer amb un nas llarg a més de dir mentides* i *La solitud de l'infant*.

La ciutat dels infants és fruit de l'experiència iniciada l'any 1991 que l'autor va desenvolupar al municipi de Fano i que posteriorment ha estat replicada a més de dues-centes ciutats a Itàlia, Espanya i Amèrica Llatina. A Catalunya, al llarg de les darreres dècades, moltes ciutats han implementat, en el marc de les polítiques d'infància i adolescència, iniciatives que sorgeixen de les propostes d'aquest projecte.

El llibre té com a subtítol "Una manera nova de pensar la ciutat" amb el qual ja d'entrada planteja una mirada de canvi i transformació. La idea global de Tonucci és fer proposta de canvis a les ciutats assumint els nens i les nenes com a parà-

metre ambiental i de sostenibilitat, és a dir, generar un canvi de tendència en què la ciutat sigui pensada i construïda a la mesura dels infants i que sigui garantia d'una vida millor per a tothom.

L'obra que presentem té tres parts molt marcades: a la primera es recull el projecte, per què sorgeix i a què respon; una segona part defineix les principals propostes que s'hi fan; i al tercer capítol es recullen, en format fitxa, algunes experiències que es van desenvolupar a Fano i que se'ns presenten com a testimoniatge de les possibilitats de realització del projecte presentat.

Tonucci parteix de la crítica a l'evolució que han tingut les ciutats i analitza el malestar que ha comportat. Ens diu que "la ciutat ha perdut les seves característiques, s'ha tornat insegura i sospitosa; s'ha convertit en un indret lleig, gris, agressiu, perillós i monstruós". "La ciutat ha renunciat a ser un lloc de trobada i d'intercanvi i ha optat per la separació i l'especialització dels espais i de les competències: llocs diferents per a persones diferents i per a funcions diferents". A la ciutat individualitzada, amb ritmes frenètics de vida, amb cases com a refugis i carrers viscuts com a problema, l'autor planteja per a les ciutats i pobles solucions més socials, afavoridores de la participació, amb implicació de tothom i que tornin a contemplar els nens i nenes com a membres actius i no només a remolc dels adults.

El projecte desenvolupat a Fano pivota sobre la creació d'un organisme municipal, el laboratori "La ciutat dels infants", dedicat a l'elaboració i desenvolupament del projecte i per al qual l'Ajuntament hi posa personal i recursos. L'enfocament que pretén el laboratori "és donar als infants el paper de protagonistes, concedir-los la paraula, permetre'ls que s'expressin, que hi diguin la seva. I, d'altra banda, nosaltres, els adults, hem de saber-los escoltar, hem de sentir el desig d'entendre'ls i tenir la voluntat de prendre seriosament en consideració tot allò que diuen els nens i nenes". I tot això ho aconseguirà generant un segon pilar, que és el Consell dels infants, a través del qual es vehicularà la seva participació.

En la tercera part del llibre es recullen les experiències portades a terme, entre les quals destaquen: Un ple municipal obert als infants, Els infants projectistes, El guàrdia amic dels infants, La multa dels infants, A l'escola hi anem tot sols, Un dia sense cotxes, Una marca de qualitat per a infants als hotels i restaurants, El club Cdi, etc., i així fins a les vint-i-cinc propostes que se'ns hi ofereixen.

Fins aquí, unes ratlles per recordar el projecte de "La ciutat dels infants". Però, d'ençà que va ser publicat, les seves propostes s'han implementat a diferents països i s'han ampliat amb altres projectes en la mateixa línia. Si voleu conèixer més de l'evolució i de la seva

actualització, podeu consultar el llibre del mateix Tonucci *Quan els infants diuen prou!*, que va publicar l'Editorial Graó el 2004, en què es dona directament la paraula als infants i a partir de vint-i-sis propostes o protestes que fan es configuren els vint-i-sis capítols del llibre en què l'autor respon a les preguntes: Per què un infant diu això? Què es podria fer si l'escoltèssim?

I acabem fent-nos nostre el cartell que recull la vinyeta que apareix a la coberta del llibre. Als peus d'una tanca que impedeix que els cotxes entrin a l'espai on uns infants juguen a pilota ens diu: "Disculpeu les molèsties. Estem jugant per a vosaltres".

Pere-Joan Giral i Rovira
 Professor de la Facultat d'Educació
 Social i Treball Social
 Pere Tarrés - Universitat Ramon Llull